

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 797/00

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu 24. októbra 2000 predbežne prerokoval podnet [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] vo veci porušenia základných práv upravených v čl. 39 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd samostatne alebo v ich vzájomnom spojení, ako aj vo veci porušenia vyššie uvedených práv v spojení s čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Podnet [REDACTED] na začatie konania o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 2. augusta 2000 doručené podanie [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „navrhovateľka“), označené ako „Podnet na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky“, zastúpenej advokátom JUDr. Robertom Ficom, CSc., bytom Bratislava, H. Meličkovej 13, ktorým žiada, aby ústavný súd vo svojom rozhodnutí vyhlásil,

„že

Národná rada Slovenskej republiky prijatím zákona z 22. júna 2000 o zvýšení dôchodkov v roku 2000, o úprave dôchodkov priznaných v roku 2001 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia porušila práva podnecovateľky zaručené v článku 39 ods. 1, článku 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach samostatne alebo v ich vzájomnom spojení, ako aj vyššie uvedené práva v spojení s článkom 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.“

Svoju požiadavku navrhovateľka argumentovala tým, že Národná rada Slovenskej republiky 22. júna 2000 schválila zákon o zvýšení dôchodkov v roku 2000, o úprave dôchodkov priznaných v roku 2001 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, na základe ktorého sa zvýšili starobné dôchodky celkovo o 10 %. Toto zvýšenie dôchodkov, aj keď realizované schváleným zákonom a v súlade so zákonom č. 46/1991 Zb. o zvyšovaní dôchodkov v znení neskorších predpisov, nezabezpečuje podľa navrhovateľky dosiahnuteľnosť a realizáciu práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, ktoré zaručuje ústava v čl. 39 ods. 1, pričom sa toto právo súčasne stretáva s právom na rešpektovanie súkromného života a ľudskej dôstojnosti zaručeným v čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, a najmä čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, či už samostatne alebo v spojení; súčasne dochádza k porušeniu týchto práv v spojení s článkom 13 ods. 4 ústavy.

Primeranosť hmotného zabezpečenia, rešpektovanie súkromného života a zachovanie ľudskej dôstojnosti garantovaných ústavou a aj Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd bez ustanovenia zákonných garancií kvantitatívnej úrovne zvýšenia dôchodkov je tým limitom, ktorý by mal byť pre zákonodarcu rozhodujúci pri zvyšovaní dôchodkov.

Navrhovateľka vychádzala z toho, že hmotné zabezpečenie v starobe je súčasne základnou podmienkou organizácie súkromného života, ktorý nemožno realizovať bez primeraného hmotného zabezpečenia v starobe, a má teda dopad aj na súkromný život a ľudskú dôstojnosť. Je toho názoru, že zvyšovanie dôchodkov

realizované k 1. augustu 2000 nerešpektuje spravodlivú rovnováhu medzi verejným a súkromným záujmom; odmietanie zvýšiť dôchodky v takom rozsahu, aby sa zachovala reálna úroveň dôchodkov a aby sa rešpektovali základné práva občana upravené v čl. 39 ods. 1 a 19 ods. 1 a 2 ústavy len z ekonomických dôvodov, nie je v súlade so sledovaným verejným záujmom v tejto oblasti. Túto situáciu dokladuje navrhovateľka aj niektorými kvantitatívnymi ukazovateľmi – oficiálnymi údajmi Štatistického úradu Slovenskej republiky, podľa ktorých napr. spotrebiteľské ceny v priemere narástli u dôchodcov od júla 1999 do marca 2000 o 17,3 %.

Vzhľadom na tieto skutočnosti navrhovateľka sa rozhodla obrátiť na ústavný súd so svojím podnetom, v ktorom žiada vysloviť porušenie jej základných práv už vyššie uvedeným petitom.

II.

Podľa čl. 130 ods. 3 ústavy je ústavný súd nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti oprávnený konať o podnetoch, ktorými fyzické alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich základných práv, ak o ich ochrane nerozhoduje iný orgán (súd). Pri predbežnom prerokovaní každého podnetu ústavný súd skúma, či sú splnené náležitosti ustanovené v § 20 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ako aj to, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Jednou z podmienok, ktoré ústavný súd skúma pri predbežnom prerokovaní, je aj to, či nejde o zjavne neopodstatnený podnet.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 96/93, I. ÚS 23/99 až I. ÚS 29/99) ústavný súd pri posudzovaní otázky zjavnej neopodstatnenosti podnetu zisťuje, či prekážkou prijatia podnetu nie je ústavná a zákonná úprava jednotlivých typov konaní pred ústavným súdom (čl. 125 – 129, čl. 130 ods. 3 ústavy a § 37 až 74 zákona o ústavnom súde). Každé z týchto konaní pred ústavným súdom sa vyznačuje tým, že ho možno začať iba ako samostatné konanie a iba na návrh oprávnených subjektov. Preto žiadne z týchto konaní nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom. Vychádzajúc z uvedenej ústavnej a zákonnej úpravy za opodstatnené návrhy na začatie konania pred ústavným súdom (vrátane

podnetov fyzických a právnických osôb) možno považovať len tie, o ktorých je možné konať a aj rozhodnúť v niektorom z uvedených typov konaní pred ústavným súdom ako v samostatnom konaní. Ústavný súd potvrdil túto skutočnosť, keď v konaní o podnete (I. ÚS 96/93) konštatoval: „Konanie o podnete fyzických alebo právnických osôb nemožno začať a vysloviť v ňom porušenie ústavného práva, ak takémuto konaniu musí predchádzať konanie pred ústavným súdom podľa druhej hlavy tretej časti zákona č. 38/1993 Z. z., pričom navrhovateľ nemá procesnú legitimáciu na začatie takéhoto konania“.

Navrhovateľka sa síce domáhala konania o podnete (na čo je ako fyzická osoba procesne legitimovaná), avšak predmetom tohto konania nemôže byť otázka, ktorú žiadala v tomto konaní od ústavného súdu riešiť. Ústavný súd totiž nemôže v konaní o podnete rozhodnúť, že Národná rada Slovenskej republiky porušila právo navrhovateľky priznané čl. 39 ods. 1, čl.19 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd samostatne alebo ich vzájomným spojením, ako aj vyššie uvedené práva v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy prijatím zákona z 22. júna 2000 o zvýšení dôchodkov v roku 2000 o úprave dôchodkov priznaných v roku 2001 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia, nakoľko k záveru o porušení vyššie uvedených článkov ústavy a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd spôsobom vyššie uvedeným označeným zákonom – zákonom č. 233/2000 Z. z. by ústavný súd mohol dospieť len v konaní podľa čl. 125 písm. a) ústavy o súlade tohto zákona s ústavou a až v závislosti od výsledku takéhoto konania by mohol vysloviť porušenie základných práv navrhovateľky podľa čl. 39 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Na toto konanie je však podľa čl. 131 ústavy príslušné plénum ústavného súdu a možno ho začať len na návrh procesne legitimovaných subjektov uvedených v § 18 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Nakoľko navrhovateľka vo svojom podnete požadovala také konanie, ktoré ústavný súd nebol oprávnený uskutočniť, bolo potrebné jej podnet po predbežnom

prerokovaní odmietnuť ako zjavne neopodstatnený podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2000